

O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati (2023- yil yanvar-avgust oylari)

1. Sanoat mahsuloti

2023- yilning yanvar-avgust oylarida respublika korxonalarini tomonidan **400,6** trillion so'mlik sanoat mahsulotlari ishlab chiqarildi va sanoat ishlab chiqarish indeksi o'tgan yilning shu davriga nisbatan **105,8** foizni tashkil etdi.

Shu bilan birga, sanoat ishlab chiqarishining umumiy hajmida ishlab chiqaradigan sanoatning ulushi 84,0 foizni, tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash sanoati – 8,9 foizni, elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash 6,6 foizni, suv bilan ta'minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig'ish va utilitatsiya qilish 0,5 foizni tashkil etdi.

Sanoat ishlab chiqarishi o'sishining asosiy omili bo'lib tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash sanoatida 0,3 %ga, ishlab chiqaradigan sanoati korxonalarida ishlab chiqarish o'tgan yilning shu davriga nisbatan 6,7 % ga, suv bilan ta'minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig'ish va utilitatsiya qilish sanoatida 6,5 %ga, hamda elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash sanoatida fizik hajm indeksi 9,0 % ga oshganligi kuzatildi.

Shu bilan birga, o'tgan yilning shu davriga nisbatan rezina va plastmassa buyumlar ishlab chiqaradigan sanoatida (2022- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan fizik hajm indeksi 109,8%), boshqa nometall mineral mahsulotlar ishlab chiqarish (112,3 %) shuningdek, elektr uskunalari ishlab chiqarish qayta ishlash sanoatida (140,8 %) hajmi oshdi.

O'tgan yilning shu davriga nisbatan asosiy farmatsevtika mahsulotlari va preparatlari ishlab chiqarish (2022- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan fizik hajm indeksi 89,7 %), kompyuterlar, elektron va optik mahsulotlar (2022- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan 84,0 %) kimyo mahsulotlari ishlab chiqarish (2022- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan 97,2 %) hajmi pasayishi kuzatildi.

Tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash sanoatida ishlab chiqarish xajmining o'zgarishiga xom neft va tabiiy gaz qazib olish sanoatida (2022- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan 100,5 %) ishlab chiqarish hajmining o'sishi sabab bo'ldi.

O'tgan yilning mos davriga nisbatan iste'mol tovarlari ishlab chiqarishning o'sish sur'ati 108,1 %ni tashkil etdi, shu bilan birga ularning sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishining umumiy hajmidagi ulushi 28,6 %ga yetdi.

Iste'mol tovarlari ishlab chiqarish tarkibida oziq-ovqat mahsulotlarining ulushi **39,0** %ni, noziq-ovqat mahsulotlarining ulushi esa **61,0** % ni tashkil etdi.

Shu bilan birga, oziq-ovqat mahsulotlarining o'sish sur'ati 2022- yilning mos davriga nisbatan 105,1 % ni, noziq-ovqat tovarlari o'sish sur'ati esa 111,1 % ni tashkil etdi.

2. Inflyatsiya darajasi

2023- yilning yanvar-avgust oylarida respublika iste'mol sektoridagi inflyatsiya darajasini aks ettiruvchi iste'mol narxlari indeksi (INI) **103,8 %** ni tashkil etdi.

Oziq-ovqat mahsulotlari bo'yicha INI 103,7 % ni, nooziq-ovqat mahsulotlar bo'yicha 103,8 % ni, xizmatlar bo'yicha 104,1 % ni tashkil etdi.

2023- yilning yanvar-avgustida yig'ma ko'rsatkich o'sish sur'atiga oziq-ovqat mahsulotlari narxlari o'zgarishlarining ta'siri 1,58 foiz darajasini (keyingi o'rinlarda f.d.) tashkil etdi. Ularning hissasiga kuzatiladigan barcha tovarlar va xizmatlar ta'sirining 41,1 % i to'g'ri keldi. Nooziq-ovqat mahsulotlar narxlarining ushbu davrda yig'ma ko'rsatkich o'sish sur'atiga ta'siri 1,32 f.d. (34,4 %) va xizmatlarda 0,94 f.d. (24,5 %) kuzatildi.

O'zR MIIT-2018 bo'limlari orasida 2023- yilning yanvar-avgustida restoranlar va mehmonxonalar xizmatlari INI 113,0 % ni, spirtli ichimliklar va tamaki mahsulotlari bo'yicha 106,8 % ni, sog'liqni saqlash sohasida 106,5 % ni, dam olish, sport va madaniyat sohasida 106,4 % ni, maishiy va boshqa tovarlar va xizmatlarda 106,3 % ni, transport sohasida 105,5 % ni, uy-ro'zg'or buyumlari, maishiy texnika va uy joylarga kundalik xizmat ko'rsatish sohasida 104,1 % ni, oziq-ovqat mahsulotlari va spirtsiz ichimliklarda 103,3 % ni, turar-joy xizmatlari, suv, elektr, gaz va boshqa yonilg'i turlari bo'yicha 103,1 % ni, kiyim va poyabzal bo'yicha 102,4 % ni tashkil etdi.

Bo'limlarning aholi iste'mol xarajatlari tarkibidagi salmoq vaznlarini hisobga olgan holda, 2023- yil yanvar-avgustidagi yig'ma INI o'sish sur'atiga oziq-ovqat mahsulotlari va spirtsiz ichimliklar narxlari o'zgarishlarining ta'siri 1,32 f.d. ni, transport sohasida 0,45 f.d.ni, sog'liqni saqlash sohasida 0,43 f.d. ni, turar joy xizmatlari, suv, elektr, gaz va boshqa yonilg'i turlari 0,32 f.d.ni, uy-ro'zg'or buyumlari, maishiy texnika va uy joylarga kundalik xizmat ko'rsatish sohasida 0,30 f.d. ni, kiyimlar va poyabzallar hamda maishiy va boshqa tovarlar va xizmatlar sohasida 0,28 f.d. tashkil etdi. Boshqa bo'limlarning ta'siri juda past darajada kuzatildi.

3. Qurilish ishlari

2023- yilning yanvar-avgust oyida **93268,8** mlrd. so'mlik qurilish ishlari bajarilib, o'sish sur'ati **105,9 %**ni tashkil etdi. Qurilish ishlarining umumiy hajmining 23592,9 mlrd. so'mi yoki 25,3 % yirik korxonalar va tashkilotlar, kichik korxonalar va mikrofirmalar tomonidan 53470,4 mlrd. so'm yoki 57,3 %, norasmiy sektor subyektlari tomonidan 16205,5 mlrd.so'm yoki 17,4 % bajarildi.

4. Chakana savdo tovar aylanmasi

2023- yilning yanvar-avgust oylarida chakana savdo tovar aylanmasi **184 274,2** mlrd. so'mni tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **7,2 %** ga o'sdi.

Yirik korxonalarining tovar aylanmasi hajmi 2022- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan 16,1 % ga o'sdi, bu esa umumiy savdo hajmining 17,9 % ulushiga to'g'ri keladi. Kichik biznes subyektlarining chakana tovar aylanmasi 2022- yilning yanvar-avgust oylariga nisbatan 5,1 % ga o'sgan. Respublika miqyosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi 71,9 % ni, shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi 10,3 % ulush bilan 18 948,5 mlrd. so'mni tashkil etdi.

5. Tashqi savdo aylanmasi

2023- yilning yanvar-avgust oylari yakuni bilan respublikaning tashqi savdo aylanmasi **40 045,6** mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2022- yilning mos davriga nisbatan **7 543,1** mln. AQSh dollariga yoki **23,2** % ga ko'paydi. **Eksport** hajmi **16 434,6** mln. AQSh dollariga yetdi, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **27,8** % ga ko'paydi (*Nomonetar oltin hisobiga ko'paydi va uning hajmi 5 637,5 mln. AQSh doll. 2022- yilning shu davriga nisbatan – 89,8 % ga ko'paygan*). **Import** **23 611,0** mln. AQSh dollariga yetdi o'tgan yilning shu davriga nisbatan **20,2** % ga o'sdi.

Eksport tarkibida quyidagi guruhlarda o'sish kuzatildi, jumladan: ichimliklar va tamaki o'tgan yilning mos davriga nisbatan - 17,0 % (11,7 mln. AQSh doll.)ga, mashinalar va transport asbob-uskunalar - 48,4 % (275,1 mln. AQSh doll.)ga, turli xil tayyor buyumlar 25,5 % (172,2 mln AQSh doll.)ga hamda oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar 25,9 % (240,4 mln. doll.)ga ko'paydi.

Import tarkibida quyidagi guruhlarda ham o'sish kuzatildi, jumladan: mashinalar va transport asbob-uskunalar – 42,1 % (2 671,7 mln. AQSh doll.)ga, mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar 37,2 % (405,3 mln. AQSh doll.)ga hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar – 14,1 % (392,4 mln. AQSh doll.)ga to'g'ri keladi.

6. Ko'rsatilgan bozor xizmatlari

2023- yilning yanvar-avgust oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi **288,4** trln. so'mni tashkil etdi va o'tgan yilning mos davriga nisbatan **12,5** % ga o'sdi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmining o'sishiga moliyaviy xizmatlarining 20,2 % ga (ko'rsatilgan umumiy bozor xizmatlari hajmining o'sishidagi ta'siri 4,6 punkt), transport xizmatlari 8,3 % ga (o'sishdagi ta'siri 1,8 punkt), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari 23,8 %ga (o'sishdagi ta'siri 1,6 punkt), savdo xizmatlari 8,6 % ga (o'sishdagi ta'siri 2,1 punkt), ta'lim sohasidagi xizmatlarni 22,3 %ga (o'sishdagi ta'siri 0,9 punkt) o'sishi ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlarining eng katta hajmi moliyaviy xizmatlar (67,2 trln.so'm, o'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati 120,2 %), transport xizmatlari (66,3 trln.so'm, 108,3 %) va savdo xizmatlari (68,7 trln.so'm, 108,6 %)ga to'g'ri keladi.

7. Korxonalar va tashkilotlar soni

2023-yil 1-sentabr holatiga respublikada faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning soni **478,3** mingtani (*fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari*) tashkil etdi, ulardan kichik korxonalar va mikrofirmalar 411,3 mingta. Hududlar bo'yicha joylashgan eng ko'p soni esa Toshkent shahar (95 635 ta), Toshkent (44 538 ta), Samarqand (42 908 ta), Farg'ona (41 898 ta), Qashqadaryo (33 952 ta), Buxoro (30 374 ta) va Andijon (29 439 ta) viloyatlari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Iqtisodiy faoliyat turlari kesimida faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning eng ko'p soni savdo sohasida – 155 265 ta, sanoat sohasida – 69 179 ta, qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi sohasida – 38 174 ta, qurilish sohasida – 34 368 ta hamda yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar sohasida – 27 629 tani tashkil etadi.

2023-yil yanvar-avgust oyida respublikada 62,5 mingta korxonalar va tashkilotlar yangi tashkil etildi, shundan kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 60,7 mingtani tashkil etdi.

2023-yil 1-sentabr holatiga ko'ra respublikada xorijiy kapital ishtirokidagi faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar soni 12 750 tani tashkil etdi. Ulardan 4833 tasi qo'shma korxonalar va 7 917 tasi xorijiy korxonalar tashkil etgan.